

בש"פ 5360/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 5360/21

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע
מיום 2.8.2021 במ"ת 43136-11-20 שניתנה על-ידי
כבוד השופט א' חזק

תאריך הישיבה: ל" באב התשפ"א (8.8.2021)

בשם העורר: עו"ד חיים הדיה

בשם המשיבה: עו"ד ענת גרינבאום

החלטה

1. בפני ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 2.8.2021 (מ"ת 43136-11-20, השופט א' חזק). בית המשפט המחוזי דחה את בקשתו של העורר לעיון חוזר בהחלטה לעוצרו בפיקוח אלקטרוני.

כתב האישום וההליכים עד כה

2. ביום 17.11.2020 הוגש כתב אישום נגד העורר הנסב על עבירות מין ואלימות שביצע במתלוננת, כיום אשתו בנפרד.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום המדינה הגישה גם בקשה למעצרו של העורר עד תום ההליכים נגדו, ובו ביום הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו עד למתן החלטה אחרת.
4. במסגרת הליכי המעצר נערכו מספר דיונים בעניינו של העורר בבית המשפט המחוזי, שפירוטם המלא אינו נדרש כאן. בתמצית, יצוין כי ביום 26.11.2020 קבע בית המשפט המחוזי כי קיימות ראיות לכאורה לביצוע העבירות המיוחסות לעורר. בהמשך לכך, ולאחר שהוגשו שני תסקירי מעצר מטעם שירות המבחן שנמנעו מלהמליץ על שחרורו של העורר לחלופת מעצר או על מעצרו בפיקוח אלקטרוני, ביום 1.2.2021 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו עד תום ההליכים נגדו.
5. ביום 24.2.2021 הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בהחלטה האמורה, ובה טען כי יש ביכולתו להציע חלופה חדשה למעצר בפיקוח אלקטרוני, בפיקוחם של מפקחים אחרים מאלה שנבחנו בעבר על-ידי שירות המבחן. על רקע זה, ובהתאם להחלטה שניתנה בעניין, ביום 18.3.2021 הוגש תסקיר נוסף מטעם שירות המבחן שבו נבחנה החלופה האמורה. תסקיר זה כלל המלצה על העברתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני. שירות המבחן התרשם מיכולתם של המפקחים החדשים שהוצעו להפחית את רמת הסיכון הנשקפת מן העורר. כן צוין בתסקיר כי המתלוננת, על אף חששותיה מהעורר, אינה מתנגדת לשחרורו ממעצר מאחורי סורג ובריא ובלבד שישהה במקום מרוחק ממקום מגוריה. בהמשך לכך, ביום 5.4.2021 קיבל בית המשפט המחוזי את המלצת שירות המבחן והורה על העברתו של העורר למעצר בפיקוח אלקטרוני במקום החלופה שהוצעה, בתנאי ערבות ובפיקוח, וכן בכפוף לאיסור על יצירת קשר עם המתלוננת. כן הורה בית המשפט המחוזי על מתן צו עיכוב יציאה מן הארץ כנגד העורר ועל העמדתו בצו פיקוח בגדרו תיבחן שאלת התאמתו לקבוצה טיפולית.
6. ביום 5.7.2021 הגיש העורר בקשה נוספת לעיון חוזר, היא זו העומדת במוקד ההליך דנן. לטענת העורר יש מקום להורות על ביטול מעצרו בפיקוח אלקטרוני, כך שתתאפשר יציאתו לעבודה במפעל שבו עבד קודם למעצרו. בבקשה הודגש כי העורר מצוי במעצר בפיקוח אלקטרוני כבר יותר משלושה חודשים, שבמהלכם לא נרשמו לחובתו הפרות כלשהן, וכי יציאתו לעבודה דרושה לו, בין היתר, על מנת לשלם את מזונות ילדיו הקטינים. עוד צוין כי בשלב זה המתלוננת ובני משפחה נוספים סיימו להעיד במסגרת דיוני ההוכחות המתנהלים בתיק העיקרי. מנגד, המדינה טענה כי יש לדחות את הבקשה. המדינה הדגישה כי התסקירים שהוגשו בעניינו של העורר מלמדים על כך שנשקפת ממנו מסוכנות גבוהה מאוד שניתן לאיינה רק באמצעות פיקוח אלקטרוני המלווה בפיקוח אנושי.
7. ביום 19.7.2021 נערך דיון בבקשה בבית המשפט המחוזי ובו שבו הצדדים על טענותיהם. בתום הדיון הורה בית המשפט המחוזי, בהסכמת הצדדים, על הגשת תסקיר שירות מבחן עדכני בעניינו של העורר.
8. ביום 28.7.2021 הוגש תסקיר משלים מטעם שירות המבחן. בעיקרו של דבר, בתסקיר המשלים צוין כי מאז ניתנה ההחלטה על מעצרו של העורר בפיקוח אלקטרוני, הוא הקפיד על מילוי תנאי מעצרו וכן החל להשתתף באופן סדיר בקבוצה טיפולית לעצורים המואשמים בעבירות מין. לצד זאת, נכתב כי העורר מתבצר בעמדה קורבנית וכי הוא שולל קיומם של דפוסים אלימים מצדו או התנהגות בעייתית בתחום המיני. במסגרת התסקיר הובאה אף התייחסות

למצבה של המתלוננת. שירות המבחן התרשם כי המתלוננת סובלת מתסמינים פוסט-טראומטיים וכי היא חיה בתחושה של פחד מפני נקמה מצדו של העורר. לצד זאת, צוין כי המתלוננת תומכת ביציאתו של העורר לעבודה, על רקע המצוקה הכלכלית שבה היא נתונה כמפרנסת יחידה לילדיה. המתלוננת הוסיפה וביקשה כי ככל שתאושר יציאתו של העורר לעבודה, הדבר יותנה בכך שלא יגיע לעיר מגוריה וכן יימשך האיסור המוטל עליו ליצור עמה קשר. לבסוף, שירות המבחן המשיך והתייחס למקום העבודה ולמפקח הנוסף שהוצע לצורך פיקוח במקום, שהוא מנהל העבודה במפעל. בהקשר זה צוין כי לא קיימת חפיפה מלאה בין שעות העבודה המיועדות לעורר לבין השעות שבהן עובד מנהל העבודה, ולכן האחרון יתקשה לשמש כמפקח באופן מלא. זאת ועוד, שירות המבחן עמד על כך שהמפקח המיועד מזדהה עם מצוקתו של העורר, רואה בו קורבן של המתלוננת ואינו מזהה גורמי סיכון במצבו. בסיכומי של דבר, בהתחשב במכלול השיקולים, שירות המבחן העריך כי הסיכון הנשקף מן העורר לא פחת במידה המאפשרת את ביטול הפיקוח האלקטרוני, וכי מסגרת העבודה המוצעת אינה מספקת מענה פיקוחי הולם. על כן, הומלץ שלא לשנות את תנאי מעצרו של העורר.

9. ביום 2.8.2021 נערך דיון נוסף בבית המשפט המחוזי שבו חזר בא-כוחו של העורר על בקשתו להורות על ביטול מעצרו בפיקוח אלקטרוני חרף המלצתו של שירות המבחן. לחלופין, בא-כוח העורר ביקש כי למצער ייקבעו לעורר "חלונות התאוררות" שיאפשרו את יציאתו מהבית לצורך חיפוש עבודה במקום אחר. בהקשר זה הודגש כי העורר, שהוא נעדר עבר פלילי, מצוי במצוקה כלכלית, וכי יציאתו לעבודה נדרשת על מנת לשלם את דמי המזונות שבהם הוא חב. כן הודגשה עמדתה של המתלוננת אשר תומכת ביציאתו של העורר לעבודה נוכח מצבה הכלכלי של המשפחה. מנגד, בא-כוח המדינה שב וטען כי יש לדחות את הבקשה, בעמדו על המלצת שירות המבחן ועל המסוכנות הנשקפת מן העורר.

10. בתום הדיון דחה כאמור בית המשפט המחוזי את בקשתו של העורר. בעשותו כן עמד בית המשפט המחוזי על הקשיים העולים מן התסקיר העדכני ביחס להתנהלותו של העורר. בכלל זאת, בית המשפט המחוזי הדגיש כי עולה מן התסקיר העדכני שהעורר מרוכז בהשלכות מעצרו עליו, וכי על אף פרק הזמן שחלף מאז נעצר טרם פחתה מסוכנותו באופן שמאפשר את ביטול הפיקוח האלקטרוני. בית המשפט המחוזי הוסיף כי אמנם עולה מהתסקיר העדכני שהמתלוננת תומכת ביציאתו של העורר לעבודה, אך גם שהדבר נובע, בין היתר, מרצונה להפחית את זעמו של העורר כלפיה. על כן, במכלול הנסיבות, קבע בית המשפט המחוזי כי אין מקום לסטות במקרה זה מהמלצתו של שירות המבחן. לבסוף, בית המשפט המחוזי דחה אף את בקשתו החלופית של העורר לקביעתם של "חלונות התאוררות". בהקשר זה צוין בית המשפט המחוזי כי בהתאם לדין ולפסיקה הנוהגת לא ניתן לפתוח חלונות מן הסוג האמור ביחס לנאשם הנתון בפיקוח אלקטרוני.

הערר

11. בערר שבפני טוען העורר כי שגה בית המשפט המחוזי בכך שנמנע מלהורות על ביטול מעצרו בפיקוח אלקטרוני. העורר סבור שלא ניתן משקל מספק למשך הזמן שבו הוא מצוי במעצר בפיקוח אלקטרוני, אשר בגינו הוא אינו יכול להתפרנס ולכלכל את משפחתו. העורר שב ומדגיש כי אף המתלוננת תומכת ביציאתו לעבודה נוכח מצוקתה הכלכלית של המשפחה, וכן מציין כי היא אף פנתה בבקשה להוצאת פקודת מאסר כנגדו בגין אי-תשלום מזונות. זאת ועוד, העורר טוען כי בעת שנבחנה המסוכנות הנשקפת ממנו היה מקום להתחשב בכך שכתב האישום כנגדו נסב בעיקרו על אירוע יחיד, על רקע מערכת נישואין ארוכת שנים, מה גם שהוא והמתלוננת המשיכו להתגורר תחת אותה קורת גג כשנה לאחר אותו אירוע.

12. הדיון בערר התקיים ביום 8.8.2021. בא-כוחו של העורר שב והדגיש את המצוקה הכלכלית הקשה של המשפחה, ולכן עמד על כך שלמצער יש לקבוע לעורר חלונות שיאפשרו לו חיפוש עבודה.

13. מנגד, עמדת המדינה הייתה שדין הערר להידחות. באת-כוח המדינה הדגישה את חומרת העבירות, ואף ציינה שאין מקום לייחס משקל של ממש להנחה שהמתלוננת אינה חשה מאוימת מהעורר. כמו כן, היא הצביעה על הקושי לראות במנהל העבודה שנבחן כמפקח מתאים בנסיבות העניין, הן בשל העדר חפיפה מלאה בין שעות עבודתו לשעות העבודה של העורר, והן בשל עמדתו כלפי המתלוננת, כפי שתועדה בתסקיר.

דיון והכרעה

14. לאחר ששקלתי את הדברים אני סבורה שדין הערר להתקבל בחלקו, כמפורט להלן.

15. נקודת המוצא של הדיון מקבלת את עמדת המדינה הגורסת כי אין להקל ראש במסוכנות הנשקפת מהעורר, בהתחשב בטיבן ובחומרתן של העבירות המיוחסות לו. כמו כן, אני סבורה שיש ממש בטענות המדינה הנוגעות לאי-התאמתו של מנהל העבודה כמפקח ושל מקום העבודה במתכונת שהוצגה בעת הזו. בהקשר זה, נתתי דעתי, בין היתר, להתרשמותו של שירות המבחן בכל הנוגע לעמדתו הבעייתית של המפקח המוצע ויכולתו החלקית לפקח על העורר לאורך השעות שבהן היה צפוי לעבוד במקום אם הבקשה הייתה מתקבלת. על כן, לא מצאתי כי נפלה שגגה בהחלטתו של בית המשפט המחוזי ככל שזו נגעה ליציאתו של העורר למקום העבודה האמור.

16. לצד זאת, ובמכלול נסיבות העניין, התרשמתי כי יש מקום לקבל את בקשתו החלופית של העורר באשר לפתיחתם של חלונות התאוררות לצורך חיפוש עבודה. בהקשר זה, אני מייחסת משקל למצבם הכלכלי הקשה של העורר ובני משפחתו וכן לעמדתה של המתלוננת בעניין זה, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן. הדברים אמורים אף בשים לב לכך שבשלב זה העורר מצוי במעצר תקופה כוללת של תשעה חודשים, מתוכם ארבעה חודשים במעצר בפיקוח אלקטרוני. בנסיבות אלו, יש מקום להורות, ולו במתכונת מצומצמת ומפוקחת, על פתיחתם של חלונות התאוררות לפרקי זמן קצרים, אשר יאפשרו לעורר לנסות ולאתר מקום עבודה מתאים (וזאת בהתחשב בטיבו של חיפוש העבודה שמדובר בו, במלאכות או שירותים). כל זאת, בכפוף ליציאתו של העורר בליווי ובפיקוח ותוך שמירה על מרחק גאוגרפי מהמתלוננת, כך שבשלב זה העורר יוגבל לחיפוש עבודה בתחומי העיר שבה הוא מתגורר בלבד. החלטה כזו אינה פוגעת בתכלית המעצר בפיקוח אלקטרוני ומאזנת באופן ראוי בין תכלית המעצר, לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר, לבין הרצון לסייע לו ולבני משפחתו להתקיים בכבוד (ראו והשוו: בש"פ 4268/21 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקאות 18-19 (1.6.2018); בש"פ 2425/21 מדינת ישראל נ' אבו עסא, פסקה 7 (12.4.2021)). האיזון האמור – לפיו ייקבעו מראש פרקי זמן קבועים ותחומים לצורך חיפוש עבודה – מתבקש אף בשים לב לטעמי יעילות, על מנת למנוע הידרשויות חוזרת ונשנית מצד בית המשפט לבקשות נקודתיות לצורך יציאה לראיון עבודה, כזה או אחר, וכן בהינתן הקשיים הפרקטיים הכרוכים בתיאום ראיונות עבודה בתחומי העיסוק שעשויים להתאים לעורר. יצוין כי אין באמור כדי למנוע הגשת בקשה קונקרטית לצורך ראיון עבודה מחוץ לתחומי העיר שבה הוא נמצא במעצר בפיקוח אלקטרוני, ובכל מקרה לא בתחומי העיר בה מתגוררת המתלוננת או באופן שכרוך במעבר באותה העיר.

17. אשר על כן, אני מורה על פתיחת חלונות התאוררות עבור העורר פעמיים בשבוע – בימים ב' ו-ה' בין השעות 9:00 ל-12:00 בלבד, וזאת לצורך חיפוש עבודה, ובכפוף לכך שיהיה מלווה בכל אותה עת על-ידי אחד מהמפקחים.

עמוד 4

יודגש כי המפקחים אינם חייבים לקחת על עצמם התחייבות זו, וככל שאכן יסכימו לפקח על העורר לצורך יציאתו לחיפוש עבודה ערבותם תחול גם לעניין זה. כמו כן, כפי שכבר צוין, העורר לא יוכל לצאת מחוץ לגבולות העיר שבה הוא שוהה בפיקוח אלקטרוני. יודגש, כי על המפקחים מוטלת האחריות לוודא כי יציאתו של העורר נעשית רק לצרכים כאמור. בא-כוחו של העורר יוודא שתוכנה של פסקה זו יובא לידיעת המפקחים.

18. סוף דבר: הערר מתקבל כמפורט בפסקה 17 לעיל.

ניתנה היום, ד' באלול התשפ"א (12.8.2021).

ש ו פ ט ת
